

PROCEDIMENTS SOBRE L'ADOPCIÓ DE MESURES JUDICIALS DE SUPORT A PERSONES AMB DISCAPACITAT (Art. 756 a 763 LE Civil)

La incapacitació judicial suposava la impossibilitat d'una persona de prendre decisions per la discapacitat psíquica, intel·lectual o física. Actualment, aquesta figura es substitueix per mesures de suport a la persona amb discapacitat.

A partir de la implementació de la Llei 8/2021, del 2 de juny i la seva entrada i vigor el 3 de setembre del 2021, s'actualitzen els paradigmes respecte a la capacitat jurídica de les persones amb discapacitat i no existirà la incapacitació.

Desapareix la tutela i s'hi incorpora la curatela per tal de promoure la presa de decisions voluntària de les persones i només en casos excepcionals s'aplicaria la curatela representativa.

Sol·licitud de mesures de suport (Legitimació).

Estan facultats per sol·licitar mesures de suport a les persones amb discapacitat:

Cònjuges que no estiguin separats.

Ascendents.

Descendents.

Germans.

La persona afectada.

El Ministeri Fiscal quan correspongui per no existir o per no actuar les altres figures esmentades.

Ja no s'incapacita judicialment la persona, sinó que s'estableixen mesures de suport per complementar i que així pugui exercir la seva capacitat jurídica.

En tot moment, la base és que la persona amb discapacitat té els mateixos drets i les mateixes obligacions que les altres.

Les mesures de suport a les persones majors o menors emancipades que les necessitin per a l'exercici adequat de la seva capacitat jurídica tindran per finalitat permetre el ple desenvolupament de la seva personalitat i el seu desenvolupament jurídic en condicions d'igualtat. Aquestes mesures de suport han d'estar inspirades en el respecte a la dignitat de la persona i en la tutela dels drets fonamentals. Les d'origen legal o judicial només procediran en defecte o insuficiència de la voluntat de la persona de què es tracti. Totes hauran d'ajustar-se als principis de necessitat i proporcionalitat.

Article 249 del Codi civil

Per tant, totes les actuacions seran preses escoltant la seva voluntat i fomentant el desenvolupament perquè necessiti cada cop menys de l'assistència.

Competència

La facultat per resoldre aquest procediment és del jutge de primera instància on resideixi la persona amb discapacitat. O es remetran les actuacions al jutjat corresponent en cas de canvi de residència abans de la compareixença.

	Generalitat de Catalunya Departament d'Educació Institut Baix Camp	31/08/2020	Arxiu	Model intern			1 de 7
		versió 6	Elaborat	Cap d'estudis	Codi	MO-CAP013	

Procediment

Quan amb la demanda se sol·liciti l'inici del procediment de provisió de suports, les mesures de suport corresponents i un curador determinat, s'ha de traslladar a aquest la demanda a fi que pugui al·legar el que consideri convenient sobre la qüestió esmentada

La presentació de la sol·licitud ha d'anar acompanyada de tota la documentació necessària per justificar la demanda de mesures de suport. Entre aquests documents cal incloure:

-Dictamen pericial dels professionals pertinents amb suggeriment de les possibles mesures de suport per a la persona en qüestió.

-Propostes de proves per practicar a la compareixença.

Certificació registral i personació del demandat.

Admesa la demanda, el lletrat de l'Administració de justícia ha de sol·licitar una certificació del Registre Civil i, si s'escau, d'altres registres públics que consideri pertinents sobre les mesures de suport inscrites.

Una vegada notificada la demanda per mitjà de tramesa o lliurament, o per edictes quan la persona interessada no hagi pogut ser notificada personalment, si transcorregut el termini previst per a la contestació a la demanda la persona interessada no compareix davant del jutjat amb la seva pròpia defensa i representació, el lletrat de l'Administració de justícia li ha de designar un defensor judicial, a menys que ja estigui nomenat o la seva defensa correspongui al Ministeri Fiscal per no ser el promotor del procediment. A continuació, s'ha de donar al defensor judicial un nou termini de vint dies perquè contesti a la demanda si ho considera procedent.

A la fase d'admissió es convocarà a comparèixer a:

-Ministeri fiscal.

-Persona amb discapacitat.

-Cònjuge o una altra persona que es trobi en una situació de fet assimilable.

-Descendents, ascendents o germans.

Els notificats tenen un termini de 5 dies per presentar proves. Per part seva, l'autoritat judicial pot sol·licitar la informació dels registres i informes d'altres entitats que treballen en la promoció d'autonomia i assistència a les persones amb discapacitat.

Ja en la compareixença, el jutge escolta la persona amb discapacitat, les parts i informa sobre les alternatives possibles. En cas d'acceptació de les mesures d'ajut es dona fi a l'expedient i s'inscriu al Registre. Pel que fa a la mesura s'estableixen els límits i els terminis.

Proves:

En els processos sobre adopció de mesures de suport a què es refereix aquest capítol, a més de les proves que es practiquin de conformitat amb el que disposa l'article 752, el tribunal n'ha de practicar les següents:

1r. S'ha d'entrevistar amb la persona amb discapacitat.

2n. Ha de donar audiència al cònjuge no separat de fet o legalment o al qui estigui en una situació de fet assimilable, així com als parents més propers de la persona amb discapacitat.

3r. Ha d'acordar els dictàmens pericials necessaris o pertinents en relació amb les pretensions de la demanda, de manera que no es pot decidir sobre les mesures que s'han d'adoptar sense el dictamen pericial previ acordat pel tribunal. Per a aquest dictamen preceptiu s'ha de disposar en tot cas de professionals especialitzats dels àmbits social i sanitari, i també es pot disposar d'altres professionals especialitzats que aconsellin les mesures de suport que siguin idònies en cada cas.

En els casos en què la demanda l'hagi presentat la mateixa persona amb discapacitat, el tribunal pot no practicar, amb la sol·licitud prèvia d'aquesta i de manera excepcional, les audiències preceptives, si així és més convenient per a la preservació de la seva intimitat.

Quan el nomenament del curador no estigui proposat, sobre aquesta qüestió s'han d'escoltar la persona amb discapacitat, el cònjuge no separat de fet o legalment o el qui estigui en una situació de fet assimilable, els seus parents més propers i la resta de persones que el tribunal consideri oportú.

Les resolucions judicials i els documents públics notariais sobre els càrrecs tutelars i mesures de suport a persones amb discapacitat s'han d'inscriure al Registre Civil.

Mesures cautelars

1. Quan el tribunal competent tingui coneixement de l'existència d'una persona en una situació de discapacitat que requereixi mesures de suport, n'ha d'adoptar d'ofici les que consideri necessàries per a la protecció adequada d'aquella o del seu patrimoni i ha de posar el fet en coneixement del Ministeri Fiscal perquè iniciï, si ho considera procedent, un expedient de jurisdicció voluntària.

2. El Ministeri Fiscal també pot sol·licitar del tribunal, en les mateixes circumstàncies, l'adopció immediata de les mesures a què es refereix l'apartat anterior. Aquestes mesures es poden adoptar, d'ofici o a instància de part, en qualsevol estat del procediment.

3. Sempre que la urgència de la situació no ho impedeixi, les mesures a què es refereixen els apartats anteriors s'han d'acordar amb l'audiència prèvia de les persones amb discapacitat.

Internament no voluntari per trastorn psíquic

L'internament, per trastorn psíquic, d'una persona que no estigui en condicions de decidir-ho per ella mateixa, encara que estigui sotmesa a la pàtria potestat o a tutela, requereix l'autorització judicial, que s'ha d'obtenir del tribunal* del lloc on resideixi la persona afectada per l'internament.

L'autorització ha de ser prèvia a l'internament, llevat que hi hagi raons d'urgència que facin necessària l'adopció immediata de la mesura. En aquest cas, el responsable del centre en què s'hagi produït l'internament n'ha de donar compte al tribunal competent al més aviat possible i, en tot cas, dins el termini de vint-i-quatre hores, als efectes que s'efectuï la ratificació preceptiva d'aquesta mesura, que s'ha de fer en el termini màxim de setanta- dues hores des que l'internament arribi a coneixement del tribunal.

	Generalitat de Catalunya Departament d'Educació Institut Baix Camp	31/08/2020	Arxiu	Model intern			3 de 7
		versió 6	Elaborat	Cap d'estudis	Codi	MO-CAP013	

En els casos d'internaments urgents, la competència per ratificar la mesura correspon al tribunal del lloc en què radiqui el centre on s'hagi produït l'internament.

L'internament de menors sempre s'ha de fer en un establiment de salut mental adequat a la seva edat, amb l'informe previ dels serveis d'assistència al menor.

Abans de concedir l'autorització o de ratificar l'internament que ja s'ha efectuat, el tribunal ha d'escollar la persona afectada per la decisió, el ministeri fiscal i qualsevol altra persona la compareixença de la qual consideri convenient o li sigui sol·licitada per l'afectat per la mesura. A més a més, i sens perjudici que pugui practicar qualsevol altra prova que consideri rellevant per al cas, el tribunal ha d'examinar pel seu compte la persona afectada per l'internament i oir el dictamen d'un facultatiu designat per ell. En totes les actuacions, la persona afectada per la mesura d'internament pot disposar de representació i defensa.

En tot cas, la decisió que adopti el tribunal en relació amb l'internament és susceptible de recurs d'apel·lació.

A la mateixa resolució que acordi l'internament hi ha de constar l'obligació dels facultatius que atenguin la persona internada d'informar periòdicament el tribunal sobre la necessitat de mantenir la mesura, sens perjudici dels altres informes que el tribunal pugui requerir quan ho consideri pertinent.

Els informes periòdics han de ser emesos cada sis mesos, llevat que el tribunal, atesa la naturalesa del trastorn que ha motivat l'internament, assenyali un termini inferior.

Rebut els referits informes, el tribunal, amb la pràctica prèvia, si s'escau, de les actuacions que consideri imprescindibles, ha d'acordar el que sigui procedent sobre la continuació de l'internament.

Quan els facultatius que atenguin la persona internada considerin que no cal mantenir l'internament, han de donar l'alta al malalt, i ho han de comunicar immediatament al tribunal competent.

La tutela: limitacions (Article 300 del Codi civil)

La tutela quedarà limitada només als casos de menors d'edat no emancipats que no estiguin sota el règim de pàtria potestat o estiguin en situació de desemparament.

Queden subjectes a tutela:

1r Els menors no emancipats en situació de desemparament.

2n Els menors no emancipats no subjectes a pàtria potestat.

Article 199 del Codi civil

Pel que fa a les funcions, estaran sota la salvaguarda de l'autoritat judicial. Caldrà rendir comptes periòdicament, a més de sol·licitar autorització per a determinats actes jurídics com, per exemple, internar el tutelat o gravar béns immobles.

Qui pot ser tutor?

Qualsevol persona gran d'edat que no estigui en situació d'inhabilitat segons el que estableix la llei. El jutge serà qui designi el tutor que resulti més idoni per als interessos del tutelat.

	Generalitat de Catalunya Departament d'Educació Institut Baix Camp	31/08/2020	Arxiu	Model intern			4 de 7
		versió 6	Elaborat	Cap d'estudis	Codi	MO-CAP013	

La curatela, nova mesura de suport a persones amb discapacitat

La curatela és la figura que substitueix l'antiga tutela i té com a finalitat acompanyar i promoure el desenvolupament de la persona amb discapacitat. Atendrà el desig, la voluntat i les preferències en la mesura proporcional a la necessitat de l'afectat.

Les mesures preses per l'autoritat judicial en el procediment de provisió de suports seran proporcionades a les necessitats de la persona que les necessiti, respectaran sempre la màxima autonomia d'aquesta en l'exercici de la seva capacitat jurídica i atendran en tot cas la voluntat, desitjos i preferències.

Article 268 del Codi civil

Els actes en què exerceix el curador poden ser fixats per l'autoritat judicial. Només en aquells casos excepcionals en què la persona amb discapacitat ho necessita es determinarà la curatela representativa per a això es fixaran els actes concrets en resolució motivada.

Qui pot ser curador?

Majors d'edat aptes per a la funció segons l'autoritat judicial.

Fundacions i organismes sense ànim de lucre amb finalitat d'assistència a les persones amb discapacitat.

No podran ocupar aquesta funció:

Els exclosos pels subjectes que necessiten el suport.

Els privats o suspesos de la pàtria potestat o els drets de guarda i protecció.

Les persones que hagin estat remogudes anteriorment de tutela, curatela o guarda.

La persona designada prendrà possessió davant de l'Administració Pública i a partir d'aquell moment estarà obligada a mantenir contacte amb qui rep el seu suport, a més de complir allò establert.

Propiciarà tota la formació i l'entorn necessari per garantir l'exercici de les capacitats jurídiques. Alhora que fomentaran les aptituds del curat perquè cada vegada necessiti menys assistència.

Curatela representativa

Només en els casos excepcionals s'ha de designar un curador representatiu. Té l'obligació de fer un inventari de la persona dins el termini de 60 dies.

Per exercir els actes jurídics següents necessitarà autorització judicial.

- Actes de transcendència personal.
- L'alienació de béns immobles, establiments mercantils o industrials, objectes de gran valor, gravàmens, arrendaments per un termini que superi els 6 anys.
- Acceptar herències sense benefici d'inventari.
- Adquirir préstecs.
- Prestar aval.

- Interposar demanda en nom de la persona amb discapacitat a qui dona suport.
- Realitzar contractes que requereixin una quantia de diners importants.
- Prohibicions a les mesures de suport
- Totes les persones en funcions de les institucions de mesures de suport no podran:
 - Rebre de les persones que reben el seu suport ni dels causahavents liberalitats sense la aprovació corresponent.
 - Adquirir ni transmetre títols onerosos de la persona que rep el seu suport.
 - Oficiar amb mesura de suport quan també actuen en interès propi o hi ha incompatibilitat d'interessos.

La incapacitació judicial ja no existeix com a tal al Codi Civil espanyol. Ha estat **substituída per les mesures de suport per a les persones amb discapacitat**. Això respon a l'acceptació de les capacitats jurídiques en igualtat de condicions.

De la mateixa manera, la institució de la curatela substitueix la tutela i la seva finalitat és protegir els drets i interessos de la persona que necessita suport.

TRAMITACIÓ DEL PROCEDIMENT:

INICIACIÓ PER VIA JURISDICCIÓ VOLUNTÀRIA.

Aquests expedients es tramiten inicialment per la **jurisdicció voluntària Llei 15/2015 2 juliol de la Jurisdicció Voluntària (Arts 42 bis a) a 51 bis)**. S'anirà a la Jurisdicció voluntària quan el que es pretén és una declaració judicial, és a dir la declaració per part del Jutge d'un dret, no existeix litigi, ni controvèrsia entre les parts.

Els jutjats competents per conèixer l'expedient seran els del domicili de la persona amb discapacitat. **Si el discapacitat s'oposa (es nega) a les mesures**, l'expedient **es tanca i es tramita per la via judicial de manera contenciosa** (LE Civil Art. 756 a 763).

Aquest procediment com la resta de procediments de la Jurisdicció voluntària, es podrà iniciar d'ofici pel M.F. (legitimació activa), doncs qualsevol pot notificar al M.F. la necessitat de l'adopció d'aquestes mesures per a la persona discapacitada. També ho podran fer la resta de persones que ho poden tramitar per la jurisdicció contenciosa.

La persona amb discapacitat podrà determinar la seva representació i defensa; en cas que no ho pugui fer ell, ho farà el Defensor Judicial.

S'iniciarà el procediment amb una **Sol·licitud**, aquesta ha de ser admesa a tràmit pel LAJ, seguidament aquest convocarà al M.F., a la persona discapacitada, cònjuge no separat, descendents, ascendents, germans. Aquests un cop hagin rebut la cèdula de Citació per la compareixença tenen 5 dies per demanar que es facin les diligències per la pràctica de la prova en la compareixença.

El Jutge en aquest acte de compareixença pot demanar que s'aporti algun Dictamen Pericial. També s'escoltarà a les persones citades. En aquesta compareixença s'entrevistarà a la persona discapacitada per tal de proposar-li mesures.

	Generalitat de Catalunya Departament d'Educació Institut Baix Camp	31/08/2020	Arxiu	Model intern			6 de 7
		versió 6	Elaborat	Cap d'estudis	Codi	MO-CAP013	

L'oposició a qualsevol tipus de mesura bé per: -la persona discapacitada, -pel Ministeri Fiscal o -de qualsevol dels interessats donarà lloc a l'arxiu de l'expedient, sense perjudici que es dictin mesures provisionals per un termini de 30 dies, sempre i que no s'hagi interposat la Demanda per via contenciosa.

No es considera oposició la designació com a curador amb una persona determinada.

Les mesures que s'adoptin es fixaran per **Interlocutòria** i hauran de ser revisades en els terminis que es fixin.

Aleshores hi haurà dues possibilitats:

-Que s'acceptin les mesures proposades. Fi del procediment per la Jurisdicció Voluntària (Interlocutòria amb les mesures).

-Que no s'acceptin: Es tanca el procediment de Jurisdicció Voluntària (Interlocutòria Sobreseïment), perquè hi ha hagut una oposició. A partir d'aquí s'ha d'iniciar el procediment via Contenciosa.

VIA CONTENCIOSA: (Art. 756 a 763 LE Civil)

Inici del procediment amb Demanda contenciosa de mesures de recolzament a les persones amb discapacitat.

Serà competent el Jutjat que ha conegut prèviament de la Jurisdicció Voluntària.

Es seguiran els tràmits del Judici Verbal amb les especialitats pròpies d'aquest procediment.

<https://www.juzgando.com/solicitud-de-medidas-judiciales-de-apoyo-a-personas-con-discapacidad/>